

Дослідження «Експедиція Причорномор'я – 2021р.» культури мисливців та рибалок з Дністро-Дунайського міжріччя прилягаючого до басейну українського Причорномор'я X-VIII тисячоліть до нашої ери, вченими Інституту Східної Європи яке провели з 21 по 30 липня 2021 року. ©

З 21 по 30 липня 2021 року вчені Інституту Східної Європи провели експедицію «Причорномор'я – 2021р.» яка досліджувала культуру мисливців та рибалок з прилягаючого до басейну Дністро-Дунайського міжріччя українського Причорномор'я X-VIII тисячоліть до нашої ери.

За сукупністю всіх наявних досліджень в тому числі й за аналізом джерел з попередніх наукових експедицій за попередні роки, дослідженням «Дослідження культури мисливців та рибалок прилягаючого до басейну українського Причорномор'я X-VIII тисячоліть до нашої ери», вченими Інститутом Східної Європи зроблені висновки...

З загальним напрацюванням: Віктор Ідзьо. Зародження, становлення і розвиток Європейської Цивілізації та релігійної культури в басейні Чорного моря та на територіях прилягаючого Дністро-Дунайського міжріччя території України. Наукове видання. - Львів, «Видавництво Інституту Східної Європи», 2019р. - 214с. вже можна познайомитися на сайті Інституту Східної Європи, у Львівській національній науковій бібліотеці імені Василя Стефаника, з дослідженням культури мисливців та рибалок з Дністро-Дунайського міжріччя прилягаючого до басейну українського Причорномор'я X-VIII тисячоліть до нашої ери» сьогодні у мережі ФСБУК...

Віктор Ідзьо

Дослідження «Експедиція Причорномор'я – 2021р.» культури мисливців та рибалок з Дністро-Дунайського міжріччя прилягаючого до басейну українського Причорномор'я X-VIII тисячоліть до н. е. ©

За свідченнями археологічних джерел в XVII-XVI тисячоліттях до нашої ери на території між Кавказом і Карпатами, які тоді були суходолом приходять мисливські племена з Центральної Європи, які просуваючись на Кавказ, навколо прісного озера, що було розташоване приблизно на території середини майбутнього Чорного моря, розвивають мисливську культуру[6,с.28-33].

В основі їх способу життя це мисливство на великого звіра та птицю. Ці люди за свідченнями археологів, уже вміли виготовляти кам'яну зброю для полювання, виготовляти одяг з шкіри. Ці стародавні мисливці в XVI тисячолітті до нашої ери на території між Кавказом і Карпатами розвинули мисливську релігійну культуру, яка функціонувала до XII тисячоліття до нашої ери[5].

В XII-X тисячоліттях до нашої ери територія між Кавказом і Карпатами, внаслідок Всесвітнього Потопу, була затоплена водою і тут в XI-X тисячоліттях до нашої ери утворилось Чорне море і водночас нова культура на основі культури мисливства, культура рибальства[7]. Багато людей культури мисливців, що проживали на територіях між Кавказом і Карпатами загинули, однак ті що спаслися в X-VIII тисячоліттях до нашої ери розселилися на територіях Причорномор'я, зокрема на території сучасної України, в гирлі Дністро-Дунайського міжріччя басейну Чорного моря України, де за останніми археологічними дослідженнями останніх 20 років, започаткували спочатку етногенез а в подальшому розвиток культури мисливців та рибалок[8,с.139-144; с.149-150; с.3-8; с.4-30; с.6-13; с.85-89; с.98-106; с.90-115].

Власне в X-VIII тисячоліттях в Дністро-Дунайському міжріччі басейну Чорного моря, розвиваються більш продуктивні форми мисливської та рибальської культури носіями якої були чоловіки[1,с.149-150].

Із аналізу цих археологічних артефактів, які експедиція Причорномор'я дослідила за останні 20 років, можна зробити висновок, культура мисливців і рибалок розвивалися від Чорного моря і до гирл Дністро-Дунайського басейну. Сьогодні це Причорноморське узбережжя Одеської області України та суміжні з нею землі Болгарії, Румунії та Молдови. Слід наголосити, що на цих територіях теж виявлені мисливські та рибальські старожитності X-VIII тисячоліть до нашої ери[8,с.139-144;с.149-150;с.3-8;с.4-30;с.6-13;с.85-89; с.98-106; с.90-115].

На цій же території виявлені чоловічі скульптури-голови. Вони відповідають чоловічому мисливському та рибальському божеству, якому поклонялися перед полюванням, риболовлю чоловіки мисливці та рибалки.

Слід наголосити, що рання релігійна та духовна культура трипільсько-слов'янських племен цього Причорноморського регіону X-VIII тисячоліть до нашої ери також включала в себе і поклоніння різним оточуючим звірям. Так виявлені ранні фігурки: дельфінів, морських птиць, звірів, зубрів, ведмедів, барсів, говорять про це [8,с.139-144;с.149-150;с.3-8; с.4-30; с.6-13; с.85-89; с.98-106; с.90-115].

Наголосимо, що виявлено згромадження і чоловічих “носатих” фігурок. Ці чоловічі фігурки тут є у великій кількості. Ці чоловічі фігурки представляють пізнішу чоловічу культуру мисливців та рибалок Причорномор'я. Такі фігурки є і в пізніших слов'ян. Їх теж подаємо нище у цьому дослідженні...[3,с.38,с.40-44].

Знайдені різного типу кам'яних чоловічих статуеток-голів, скульптур, трипільських мисливських і господарських знарядь праці, говорять про широкі релігійні уявлення, що побутували у цьому трипільському поселенні, що досліджувалося за 1998-2016 роки [6,с.6-42; 7, с.23-80].

Також тут були виявлені ранньотрипільські знаряддя для видобування вогню, які приводяться нище...

Подальші пошуково-археологічні дослідження проводились і по березі Чорного моря в сторону і на території міста Одеса. В Одесі теж, правда рідше, не так концентровано, як в Дністро-Дунайському міжріччі, що прилягає до

Причорномор'я, були виявлені ранньо-трипільські культові старожитності, однак не так яскраво виражені... [1,с.171-173; 2,с.98-106; 5,с.81-107; с.6-42; 7,с.23-80].

Слід наголосити, що пам'ятки чоловічого божества на території міста Одеси яскраво виражені, що дає підстави попередньо наголошувати, що вони в цьому регіоні були домінуючими, і можливо не належали ранньотрипільській культурі з жіночим культом поклоніння, яка сконцентрована в прилягаючому до басейну Чорного моря Дністро-Дунайському міжріччі. Попередні висновки дають підстави наголошувати, що ранньотрипільська жіноча релігійна культуру просунулася в регіон міста Одеси, де є вже не домінуючою і зштовхнулася чи конкурувала з релігійним культом чоловічих голів...[4,с.2-67; 5,с.81-107; с.6-42].

Як було зазначено вище, релігійний культ чоловічих голів виявлений також і в ранньотрипільській культурі з жіночим культом поклоніння, яка сконцентрована в прилягаючому до басейну Чорного моря Дністро-Дунайському міжріччі. Можна сказати, що культ: ранньо-трипільського мисливця, ранньотрипільського воїна- захисника, який розвинувся в ранньотрипільській культурі, очевидно, пізніший в басейні Чорного моря Дністро-Дунайського міжріччя, де домінуючим був жіночий культ поклоніння ранньотрипільської культури...[4,с.2-67; 5,с.81-107; с.6-42].

На територіях між Дністром і Дунаєм в Татарбунарському районі Одеської області України на побережжі села Приморського також виявлені у великі кількості фігури чоловіко-подібних істот різного розміру і різного типу.

На територіях між Дністром і Дунаєм в Татарбунарському районі Одеської області України на побережжі села Приморського, експедицією «Причорномор'я» були виявлені та дослідженні нові кам'яні ранньотрипільські знаряддя для видобування вогню та загострення наконечників палиць, списів та стріл для мисливського та рибальського полювання, які подаються нище...[2,с.81-107].

На територіях між Дністром і Дунаєм в Татарбунарському районі Одеської області на побережжі села Приморського міжнародною експедицією «Причорномор'я» виявлені у великі кількості чоловіко-подібні фігурки істот різного розміру і різного типу, а також кам'яних знаряддя зброї для мисливства і рибальства [1,с.2-14].

В ході міжнародної експедиції «Причорномор'я» у морі та на березі Чорного моря, виявлені чоловікоподібні голови, які були символами поклоніння, очевидно чоловіків мисливців та рибалок. Вік кам'яних чоловічих культових предметів, за висновками учасників експедиції сягає: X - IX тисяч чи IX - VIII тис. років до н. е. В питанні датування думки учасників експедиції не набагато розійшлися...[2,с.81-107].

Внаслідок пошуково-археологічних досліджень на територіях між Дністром і Дунаєм в Татарбунарському районі Одеської області України, на побережжі села Приморського, міжнародною експедицією «Причорномор'я» виявлені нові ранньо-трипільські кам'яні старожитності, які сформовані на основі культу «чоловічого божества рибальства та мисливства», який функціонував поряд жіночим культом «Богині Матері»[4,с.28-33; с.81-107].

Тут він зафіксований «чоловічими кам'яними головами і статуетками» де й активно функціонував і домінував у регіонах прилягаючого до басейну Чорного моря, в нижньому Дністро-Подунав'ї у X-IX тисяч чи IX-VIII тисяч років до нашої ери. Власне тут виявлені нові пам'ятки ранньо-трипільського культу чоловічого божества, на нашу думку «рибальства і мисливства», які подаємо нище...[1,с.2-14].

Отже, як продемонстровано на чисельних кам'яних старожитностях чоловічої мисливської та рибальської релігійної культури, X-VIII тисячоліть до нашої ери, на територіях між Дністром і Дунаєм в Татарбунарському районі Одеської області України на побережжі села Приморського виявлена, як вважає дослідник, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач відділу «Санскитології» виконуючий обов'язки професора Василь Хитрук ранньо-трипільська кам'яна чоловіча культура «рибалок і мисливців», яка зафіксована достовірними кам'яними старожитностями, первісною мисливською та рибальською зброєю, та знайденими у великі кількості фігурками чоловіко-подібних істот різного розміру і різного типу[3,с.40-41].

Тут же на територіях між Дністром і Дунаєм в Татарбунарському районі Одеської області на побережжі села Приморського, міжнародною експедицією «Причорномор'я - 2018» були виявлені та дослідженні нові кам'яні ранньо-трипільські знаряддя зброї у вигляді наконечників кам'яних стріл та кам'яних списів для мисливського та рибальського полювання, знайдені яскраві зразки предметів для полювання які демонструються нище [2,с.81-107].

Сучасний дослідник, завідувач відділу «Санскритології» Інституту Східної Європи кандидат філологічних наук, доцент, виконуючий обов'язки професора Василь Хитрук у своїй праці «Золота булава. Духовний код Трипілля. України. Європи. - Київ «Сучасний письменник», 2012р.» наголошує: «що ранньо-трипільська кам'яна чоловіча культура мисливства і рибальства дуже добре проглядається і в давній українській культурі, яка і є спадкоємницею епохи раннього Трипілля»[3,с.40-41].

Привертає увагу і природний ландшафт та рослинність у яких в X-VIII тисячоліттях до нашої ери давні причорноморські мисливці та рибалки, після культового релігійного обряду в честь «чоловічого полювання і рибальства» здійснювали вище поданими зразками мисливства і рибальства культура[2,с.81-107].

Цікавим є і тваринний світ: птахи, звірі, риби, що розселилися на територіях між Дністром і Дунаєм в Татарбунарському районі Одеської області України. Як засвідчують наукові дослідження вчених - Причорномор'я у ті далекі часи, які вплинули на формування чоловічої релігійної культури «рибальства і мисливства» та чоловічого первісного релігійного світобачення та духовності і культури, про що засвідчують знайдені та досліджені вченими експедиції «Причорномор'я» зразки кам'яних фігурок птахів, тварин, причорноморських звірів які тут проживали в X-VIII тисячоліттях до нашої ери, віднайдені зразки яких подаються нище і які потребують подальшого дослідження[4,с.28-33].

Слід наголосити, що кам'яна культура тваринного світу Причорноморської території України тотожна з аналогічними зразками знайдених вченими на Причорноморській території Болгарії та Румунії...[3,с.40-44].

У висновок слід наголосити, що попередні висновки виявлених Чорному морі та околиці від нього у 2018 році, старожитностей чоловічого релігійного культу давніх мисливців та рибалок кам'яної доби Х-VIII тисячоліть до нашої ери в басейні Чорного між Дністром і Дунаєм в Татарбунарському районі Одеської області, дають підстави наголошувати, що чоловіча релігійна культура «рибалок і мисливців» що сформувавшись тут в кам'яну добу в Х - VIII тисячоліттях до нашої ери, потребує подальшого системного наукового дослідження...[1,с.12-18].

Таким чином на територіях між Дністром і Дунаєм в Татарбунарському районі Одеської області на побережжі села Приморського міжнародною експедицією «Причорномор'я - 2021» виявлені у великі кількості чоловіко-подібні фігурки істот різного розміру і різного типу, а також кам'яних знаряддя зброї для мисливства і рибальства, які також кам'яні стели, можуть послугували предметами поклоніння при виконання релігійного культу мисливців та рибалок... Функціонування форсування та використання цього релігійного культу мисливців та рибалок як вважають вчені проходило в XI-VIII тисячоліттях до нашої ери. Власне в цей час розвинувся релігійний культ мисливця, воїна. Активна фаза функціонування та використання цього релігійного культу мисливців та рибалок як вважають вчені проходило приблизно на протязі тисячі років з IX по VIII тис. до н. е. Власне в цей час розвинувся і культ кам'яної зброї, як божества яке внаслідок успішного мисливства дає племені здобич...[2,с.81-107].

Аналогічні релігійні культури, як засвідчують виявлені кам'яні артефакти, формувалися з IX по VIII тисячоліття до нашої ери і у рибалок на територіях Причорномор'я та між Дністром і Дунаєм в Татарбунарському районі Одеської області.. Однак у VIII тисячолітті до нашої ери культ мисливців і рибалок змінюється культом збирання та розтирання на зернотерками дикої пшениці, а ще в подальшому обробки та вирощування зерна та виготовлення і випікання на вогнищах жінками хліба, тобто культом Богині-Матері, про що засвідчують знайдені зернотерки які вченими точно датуються VIII-VII тисячоліттями до нашої ери[3; 7].

Список використаних джерел та літератури:

- 1.Археологія УРСР. - К.,«Наукова Думка», 1971. - Т.I.
- 2.Ідзьо Віктор. Релігійна культура гирла Дністро-Дунайського міжріччя басейну Чорного моря України в епоху Трипілля в контексті дослідження етногенезу релігійної культури та духовності та формування європейської спільноти а Х-XVIII тисячоліттях до нашої ери. Науковий Вісник Українського державного університету. - М., 2016. - Т.XXI. - С.81-107.
- Ідзьо Віктор. Європейська релігійна культура та зародження, становлення і розвиток християнства на території України. Наукове видання. - Львів, Видавництво Університету «Львівський Ставропігон», 2016р. - 546с.
- 3.Хитрук Василь. Золота булава. Духовний код Трипілля. України. Європи. - Київ «Сучасний письменник», 2012. - С.38. - С.40-44.
- 4.Ідзьо Віктор. Європейська релігійна культура та зародження, становлення і розвиток християнства на території України. Наукове видання. - Львів, Видавництво Університету «Львівський Ставропігон», 2016р. - 546с.
- Ідзьо В. Релігійна культура гирла Дністро-Дунайського міжріччя басейну Чорного моря України в епоху Трипілля в контексті дослідження етногенезу релігійної культури та духовності та формування європейської спільноти а Х-XVIII тисячоліттях до нашої ери. Науковий Вісник Українського державного університету. - М., 2016. - Т.XXI. - С.81-107.
- 5.Ідзьо Віктор. Релігійна культура Дністро-Дунайського міжріччя басейну Чорного моря України в епоху Трипілля в контексті дослідження етногенезу релігійної культури та формування давньоєвропейської спільноти в Х-VIII тисячоліттях до нашої ери. В книзі: «Європейська релігійна культура та зародження, становлення і розвиток християнства на території України. Наукове видання. - Львів, Видавництво Університету «Львівський Ставропігон», 2016р. - 546с.». - С.6-42.
- 6.Чарльз Кінг. Історія Чорного моря. Київ «Ніка - Центр», 2011. - С.28. - 33.
- 7.Віктор Ідзьо. Зародження, становлення і розвиток Європейської Цивілізації та релігійної культури в басейні Чорного моря та на територіях прилягаючого Дністро-Дунайського міжріччя території України. Наукове видання. - Львів, «Видавництво Інституту Східної Європи», 2019р. - 214с.
- 8.Ідзьо В.С., Артюх В.С. Загальна характеристика розвитку Трипільської цивілізації в контексті кристалізації європейського стародавнього світу V-III тисячоліття до н. е. - Науковий Вісник УІК. - М., 2003. - Т.VIII.
- Ідзьо В.С., Артюх В.С. Пізньотрипільська культура на території України. Науковий Вісник Українського Історичного Клубу. - М., 2003. - Т.VIII.
- Ідзьо В. Будівництво і живопис та релігійне світобачення Трипільської культури. Науковий Вісник Українського Історичного Клубу. - М., 2007. - Т.XIII.
- Ідзьо Віктор. Трипільська цивілізація в Україні: характеристика розвитку та упадку в контексті еволюції стародавнього світу в VI-II тисячолітті до нашої ери. - Івано-Франківськ "Сімік", 2011р.
- Ідзьо В.С. Загальна характеристика розвитку Трипільської цивілізації в контексті кристалізації європейського стародавнього світу V-III тисячоліття до нашої ери. - Трипільська Цивілізація. - Науково-популярний журнал. - Київ, 2011. - №1.

Ідзьо В.С. Будівництво і живопис та релігійне світобачення Трипільської культури. - Трипільська Цивілізація. - Науково-практичний журнал. - Київ, 2012. - №3.

Ідзьо В. Трипільська культура на території України в контексті дослідження кристалізації української нації в VI-II тисячоліттях до нашої ери. Науковий Вісник Українського Університету Москви. - Москва, 2015р. - Т.ХХ.

Ідзьо В. Трипільська релігійна культура гирла Дністро-Дунайського міжріччя басейну Чорного моря України в контексті дослідження етногенезу релігійної культури та духовності в контексті дослідження формування європейської спільноти а Х-II тис. до н. е. Науковий Вісник УУМ. - Москва, 2016р. - Т.ХХІ.

Світлини зроблені учасниками експедиції «Причорномор'я – 2014-2021рр.»:

1.Світлини. Релігійні чоловічі статуетки Х-VIII тисячоліття до нашої ери з Причорномор'я виявлені учасниками експедиції «Причорномор'я - 2014р.».

2.Світлини. Релігійна чоловіча статуетка Х-VIII тисячоліття до нашої ери старожитності виявлені учасниками експедиції «Причорномор'я - 2015р.».

3.Світлини. Трипільські старожитності виявлені учасниками експедиції «Причорномор'я - 2016р.».

4.Світлини. Чоловічі фігурки виявлені учасниками експедиції «Причорномор'я - 2017р.».

5.Світлини. Чоловічі фігурки виявлені учасниками експедиції «Причорномор'я - 2018р.».

6.Світлини. Чоловічі фігурки виявлені учасниками експедиції «Причорномор'я - 2019р.».

7.Світлини. Чоловічі фігурки виявлені учасниками експедиції «Причорномор'я - 2020р.».

8.Світлини. Наконечники списів мисливців виявлені експедицією «Причорномор'я – 2014-2021».

9.Світлини. Фігури та наконечники списів виявлені учасниками експедиції «Причорномор'я – 2014-2021» біля моря в місті Одесі.

10.Світлини. Фігури та наконечники списів мисливців виявлені експедицією «Причорномор'я – 2014-2021».

